

Na osnovu člana 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/02 i 102/09) i člana 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O DODATNIM SPECIFIKACIJAMA U POGLEDU PLOVIDBENOSTI ZA ODREĐENU VRSTU OPERACIJA

Član 1. (Predmet)

Ovim pravilnikom se utvrđuju zajedničke dodatne specifikacije u pogledu ploidbenosti s ciljem održavanja kontinuirane ploidbenosti i poboljšanja sigurnosti:

- a) "EASA zrakoplova" upisanih u registar civilnih zrakoplova Bosne i Hercegovine;
- b) "EASA zrakoplova" registriranih u drugoj zemlji kojima se koristi operater za kojega nadzor osigurava Bosna i Hercegovina.

Član 2. (Pojmovi)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) "**EASA zrakoplov**" - zrakoplov za koji se smatra da ima EASA važeći tipski certifikat ili ograničeni tipski certifikat i za koje je inicijalno izdato Uvjerenje o ploidbenosti na obrascu EASA Form 25, odnosno, Ograničeno uvjerenje o ploidbenosti na obrascu EASA Form 24.
- b) **EASA** - Evropska agencija za sigurnost zračnog prometa.
- c) "**Najveći operativni broj putničkih sjedišta**" - maksimalan broj putničkih sjedišta u određenom zrakoplovu, ne uključujući sjedišta za posadu, utvrđen u svrhe operacija i naveden u priručniku za operacije;
- d) "**Veliki zrakoplov**" - zrakoplov koji u svojoj osnovi certifikacije ima certifikacijske specifikacije za velike zrakoplove "CS-25" ili jednakovrijedne.

Član 3. (Dodatne specifikacije u pogledu ploidbenosti za određenu vrstu operacije)

Operateri za koje Bosna i Hercegovina osigurava nadzor pri korištenju zrakoplova iz člana 1. moraju poštovati odredbe Priloga I.

Član 4.
(Prijelazne odredbe)

- (1) Za zrakoplove za koje su operateri dokazali usklađenost sa zahtjevima JAR-26 "Dodatnim zahtjevima u pogledu plovidbenosti za operacije" (u daljnjem tekstu: "zahtjevi JAR-26"), koje su izdale Zajedničke zrakoplovne vlasti (JAA) 13. jula 1998, kako su izmijenjeni 3. izmjenom od 1. decembra 2005, prije datuma primjene iz člana 5, smatraće se da zadovoljavaju jednakovrijedne specifikacije navedene u Prilogu I ovog pravilnika.
- (2) Zrakoplovi, za koje je usklađenost sa zahtjevima JAR-26 koji odgovaraju ekvivalentnim specifikacijama navedenim u tačkama 26.50, 26.105, 26.110, 26.120, 26.150, 26.155, 26.160, 26.200, 26.250 Priloga I ovog Pravilnika demonstrirana u skladu sa prvim paragrafom ovog člana, naknadno se ne smiju modificirati na način koji bi mogao imati uticaj na već dokazanu usklađenost sa zahtjevima JAR-26.

Član 5.
(Završne odredbe)

- (1) Ovaj pravilnik stupa na snagu osam dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".
- (2) Izuzetno, tačke 26.50, 26.105, 26.110, 26.120, 26.150, 26.155, 26.160, 26.200 i 26.250 Priloga I primjenjuju se od 14. jula 2017. godine.

Broj:1-3-02-2-575-1/15
Banja Luka, 17. juna 2015. godine

Generalni direktor, s.r.
Đorđe Ratkovića

PRILOG I

DIO - 26 DODATNE SPECIFIKACIJE U POGLEDU PLOVIDBENOSTI ZA OPERACIJE

SADRŽAJ PODDIO A – OPĆE ODREDBE

- 26.10 Nadležno tijelo
- 26.20 Privremeno neispravna oprema
- 26.30 Dokaz usklađenosti

PODDIO B – VELIKI ZRAKOPLOVI

- 26.50 Sjedišta, ležajevi, sigurnosni pojasevi i uprtači
- 26.100 Položaj izlaza za vanredne situacije
- 26.105 Pristup izlazima za vanredne situacije
- 26.110 Oznake izlaza za vanredne situacije
- 26.120 Unutrašnje osvjetljenje za hitne slučajeve i rad osvjetljenja u hitnim slučajevima
- 26.150 Unutrašnjost odjeljaka zrakoplova
- 26.155 Gorivost zaštitnog materijala u odjeljku za teret
- 26.160 Zaštita od požara u sanitarnom čvoru
- 26.200 Zvučno upozorenje za stajni trap
- 26.250 Sistemi za rad vrata pilotske kabine – jedna osoba onesposobljena

PODDIO A

OPĆE ODREDBE

26.10 Nadležno tijelo

Član 4.

Za nadzor primjene ovog pravilnika nadležno tijelo je Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BHDCA).

26.20 Privremeno neispravna oprema

Let ne smije započeti ako je bilo koji instrument, dio opreme ili funkcija zrakoplova, potrebna u skladu s ovim dijelom, neispravna ili nedostaje, osim ako je to predviđeno Listom minimalne opreme (MEL) koju je odobrila BHDCA.

26.30 Dokaz usklađenosti

- a) Evropska agencija za sigurnost zračnog prometa (u daljnjem tekstu: EASA) nadležna je za objavu certifikacijskih specifikacija (CS-26), kao standarda na osnovu kojih se dokazuje usklađenost proizvoda s ovim pravilnikom.
- b) Operateri mogu dokazati usklađenost sa zahtjevima ovog dijela pridržavajući se:

- i. detaljnih specifikacija koje je izdala EASA u skladu sa stavom (a) ili ekvivalentnih specifikacija koje je izdala EASA u skladu s Dijelom 21.A.16A; ili
- ii. tehničkih standarda koji nude jednak nivo sigurnosti, kao i oni uključeni u te specifikacije.

PODDIO B

VELIKI ZRAKOPLOVI

26.50 Sjedišta, ležajevi, sigurnosni pojasevi i uprtači

Operateri velikih zrakoplova, s tipskim certifikatom dobijenim 1. januara 1958. ili kasnije, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, moraju osigurati da su sva sjedišta za članove letачke ili kabinske posade, te pripadajući sistem vezivanja, prilagođeni na način da pružaju optimalan nivo zaštite kod prisilnog slijetanja, te istovremeno omogućavaju osobama potrebne funkcije i brzo napuštanje zrakoplova.

26.100 Položaj izlaza za vanredne situacije

Osim za zrakoplove koji imaju konfiguraciju izlaza za vanredne situacije, koja je postavljena i odobrena prije 1. aprila 1999, operateri velikih zrakoplova koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu s najvećim operativnim brojem putničkih sjedišta većim od devetnaest i sa jednim ili više onesposobljenih izlaza za vanredne situacije, moraju osigurati da udaljenost između preostalih izlaza omogućava efikasnu evakuaciju.

26.105 Pristup izlazima za vanredne situacije

Operateri velikih zrakoplova, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, moraju osigurati sredstva kojima se u slučaju hitne evakuacije olakšava brzo i jednostavno kretanje svih putnika od njihova sjedišta do bilo kojeg izlaza za vanredne situacije.

26.110 Oznake izlaza za vanredne situacije

Operateri velikih zrakoplova, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, moraju ispuniti sljedeće uvjete:

- a) osigurati načine kojima se putnicima u zrakoplovu u slučaju hitne evakuacije olakšava uočavanje, pristup i korištenje izlaza za vanredne situacije pod svim uvjetima koji se mogu predvidjeti;
- b) osigurati načine kojima se osoblju izvan zrakoplova u slučaju hitne evakuacije olakšava uočavanje i korištenje izlaza za vanredne situacije.

26.120 Unutrašnje osvjtljenje za hitne slučajeve i rad osvjtljenja u hitnim slučajevima

Operateri velikih zrakoplova, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, moraju osigurati da osvijetljeni znakovi za izlaz, opće osvjtljenje kabine i područja za izlaz, te podno osvjtljenje izlaznog puta, budu uvijek upotrebljivi, kako bi se u slučaju hitne evakuacije olakšalo pronalaženje izlaza i omogućilo kretanje putnika prema izlazima.

26.150 Unutrašnjost zrakoplova

Operateri velikih zrakoplova, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, moraju ispuniti sljedeće uvjete:

- a) svi materijali i oprema, koji se koriste u odjeljcima za posadu i putnike, moraju imati goriva svojstva koja minimiziraju efekte požara i moraju omogućiti osiguravanje uvjeta za preživljavanje u putničkoj kabini u vremenu potrebnom za evakuaciju;
- b) zabrana pušenja mora biti adekvatno označena;
- c) spremnici za odlaganje otpadaka moraju spriječiti širenje vatre izvan spremnika; ti spremnici moraju imati oznake zabrane odlaganja materijala vezanih za pušenje.

26.155 Gorivost zaštitnog materijala u odjeljku za teret

Operateri velikih zrakoplova, s certifikatom tipa dobijenim nakon 1. januara 1958, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, moraju osigurati da je zaštitni materijal klase C ili D odjeljaka za teret izrađen od materijala koji adekvatno sprječavaju da vatra u tom odjeljku ne dovede u opasnost zrakoplov ili putnike.

26.160 Zaštita od požara u sanitarnom čvoru

Operateri velikih zrakoplova, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu s najvećim operativnim brojem putničkih sjedišta većim od 19, moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:

Sanitarni čvorovi moraju biti opremljeni:

- a) sredstvima za otkrivanje dima;
- b) sredstvima za automatsko gašenje vatre u svakom spremniku za odlaganje otpadaka.

26.200 Zvučno upozorenje za stajni trap

Operateri velikih zrakoplova, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, moraju osigurati da je zrakoplov opremljen odgovarajućim uređajem sa zvučnim upozorenjem za stajni trap, kako bi se značajno smanjila vjerovatnost slijetanja s nenamjerno uvučenim stajnim trapom.

26.250 Sistemi za rad vrata odjeljka pilotske kabine – jedna osoba onesposobljena

Operateri velikih zrakoplova, koji se koriste u komercijalnom zračnom prijevozu, moraju osigurati da sistemi za rad vrata pilotske kabine, kada su ugrađeni, imaju alternativnu mogućnost otvaranja, kako bi se članovima kabinske posade omogućio pristup pilotskoj kabini u slučaju onesposobljenosti jednog člana letačke posade.